

Laksalús

LÚSIN STÖRSTA AVBJÓÐINGIN HJÁ ØLLUM LAKSAALARUM

MEÐAN LAKSAALINGIN ÁÐUR HEVUR VERIÐ HÓTT AV
SJÚKUM, ER LÚSIN Í DAG STÖRSTA AVBJÓÐINGIN

Árni Gregersen

A

larar kenna það kring allan heim.

Aldur laksur í nótum á sjónum er vertur hjá fleiri og fleiri laksalúsum, sum nú eisini örka at standa ímóti heilivági av ymiskum slag.

Bæði í Føroyum og í Noreg eru nýtt ymisk sløg av heilivági til at basa lúsapláguni, men tað visir seg í báðum støðum, at lúsini klárar alt betur at vinna á heilivágnum.

Í Noreg vísa hagtølini, at tað ber til at basa lúsini við heilivág, men tað skal nógv meira heilivágur til og viðgerðin er ómetaliga kostnaðarmikil.

Tí hevur í fleiri ár verið granskað í at finna aðrar mátar at basa lúsini. Ókent er ikki, at ymisk sløg av øðrum fiski etur laksalús av laks og best kent er at rognkelsi ger tað.

Hetta er roynt ymsastaðni í Noreg og Íslandi, men nú verður tað eisini roynt í Føroyum.

Felagið Luna hevur roynt at brúka rognkelsi síðani novemer og nú eru hini alibrúkini eisini farin at gera royndir at basa lúsini á hendan hátt.

PARASITTUR

Laksalúsir er í sjónum og ferðast vanliga við streyminum. Hon velir sær laksin sum vert og sýgur seg fast í fiskin.

Ketil Rykhus, norskur fiskadjóralækni

”

*Vit mugu alla tíðina
royna nýggjar hættir at forða
fyri, at lúsir mennir seg*

Lús sæst bæði á villum laks og sílum og er ikki nakað nýtt fyrbrigdi. Vanligt var, tá ið ein veiddi síl áðrenn nøkru aling var byrjað, at finna lús á sílum.

Umstøðurnar hjá lúsini eru bert blivnar betri síðani alingin byrjaði. Tættleikin av fiski og tað at fiskurin er saman í nógunum ger tað á ein hátt lættari hjá lúsini at finna vertir.

Seinastu árin hava alararnir og myndugleikarnir gjørt ymiskar royndir at basa lúsini. Summi átøk hava riggað, meðan úrslitini hava verið vánaligari við øðrum.

Heilivágur er brúktur nógv, men vandi er fyri, at tey sum keypa laks fara at velja hann frá, tí hann hevur so nógvan heilivág í sær.

Tað hevur fingið alararnar at royna nýggjar leiðir, men enn er ongin einsamøll endalig loysn funnin.

Hydrogenperoksíð er eitt evni, sum er vatnbasað, sum verður brúkt. Í Noreg eydnaðist í 2014 at halda lúsini á sama støði, sum í 2013, men afturfyri var fyra ferðir so nógv brúkt av hydrogenperoksíð.

Hetta evnið er kent frá landbúnaðinum, húsarhaldum at reinsa vatn við. Trupulleikin er, at tá ið tað snýr seg um bardagan móti laksalúsin, so skulu ómetaligar nøgdur av evninum til – í fjør brúktu norðmenn 30.000 tons – og harafturat er sjáldan nóg mikið við einari viðgerð.

Tað er kostnaðarmikið og arbeidskrevjandi og viðgerðin stressar fiskin rættuliga nógv.